

לשבת קודש פרשת בראשית ותשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

יבמות - י"ד

1. נחלקו אמוראים האם בית שמאי עשו כדברי עצמם, לחייב צרת ערוה ביבום או בחליצה. מה טעמי מחלוקתם?
אפשר לומר שנחלקו לגבי התקופה קודם שהכריזה בת קול שהלכה כבית הלל - למ"ד לא עשו, כיון שב"ה הרוב. למ"ד עשו כיון שב"ש חריפים יותר.
אפשר לומר שנחלקו לגבי התקופה שלאחר הבת קול - למ"ד לא עשו, כיון שיצא בת קול. למ"ד עשו, כרבי יהושע שאמר 'אין משגיחין בבית קול'.
2. למ"ד עשו בית שמאי כדבריהם, מדוע לא עברו בזה על 'לא תתגודדו'?
אביי - 'לא תתגודדו' הוא כגון שתי בתי דינים בעיר אחת, הללו כב"ש והללו כב"ה אבל בשתי עיירות אין חסרון. ודחה רבא: ב"ש וב"ה נחשב עיר אחת רבא - 'לא תתגודדו' הוא בכגון ב"ד בעיר אחת, חצי כבית שמאי וחצי כבית הלל, אבל בשתי בתי דינים בעיר אחת, אין חסרון.
3. 'במקומו של רבי אליעזר היו כורתים עצים לעשות פחמים בשבת לעשות ברזל למילה' שסבר מכשירי מצוה דוחין את השבת. באיזה מקום היו אוסרין?
במקומו של רבי עקיבא - שסבר 'כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת, אין דוחה את השבת'.
ונתחדש, שבשתי מקומות אין 'לא תתגודדו' אפילו בחומרא דשבת.
עוד שנינו - במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב [שדרש: יצא עוף שאין לו "חלב אמו"].
4. רבי אבהו כשהודמן למקומו של רבי יהושע בן לוי, היה מטלטל נר שכבה. וכשהודמן למקומו של ר' יוחנן, לא טלטל. כיצד נהג כאן כך וכאן כך?
באמת סבר כר' יהושע בן לוי, אבל כשהודמן למקומו של רבי יוחנן לא טלטל משום כבודו. ואף היה מודיע לשמש שלו להזהר בכבוד ר' יוחנן.
5. שנינו 'אע"פ שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא ב"ה מב"ש' מה היה ההיתר שלהם?
א. אם נאמר שלא עשו ב"ש כדברי עצמם, מובן.
ב. אם נאמר שעשו - בית שמאי מבית הלל לא נמנעו: כיון שביבמה הגישאת לשוק, יש רק לאו ואין חשש ממזרות.
ב"ה מב"ש לא נמנעו: ואע"פ שלשיטתם צרת ערוה בכרת ובני חייבי כריתות, ממזרים, הטעם שהיו מודיעים היכן יש ממזר לשיטתם, ופורשים.
6. שנינו 'כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין, לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו'. מה היה ההיתר שלהם?
בית שמאי מבית הלל - מובן, כיון שהכלים הטמאים לב"ה, נחשבים טהורים לב"ש.
בית הלל מבית שמאי - בהכרח צריך לומר שהיו מודיעים להם על כל כלי שנחשב טמא לשיטתם. ומכאן ראייה: שאף בצרת ערוה הודיעו.
הטעם ש'טהרות' הם הראיה לצרה' - כיון שב'צרה' היה מקום לומר שיש לה קול ולא היו צריכים להודיע.
7. רבי אלעזר: אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות, מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו ערוה וענוש כרת. מי מודה למי בצרה שתייבם, שאין בניה ממזרין?
אין לומר - בית הלל לבית שמאי כיון שלדעת ב"ה, 'צרה' אסורה בכרת.
אלא - בית שמאי לבית הלל, ואע"פ שזה פשוט. הוצרכו לחדש שאין ממזרין, להוציא משיטת ר' עקיבא שיש ממזר בחייבי לאוין.
8. מלבד מחלוקתם ב'צרות' היכן עוד נחלקו בדיני אישות?
באחיות - לקמן. בגט ישן - שבין כתיבתו לנתינתו התייחד הבעל עם אשתו. בספק אשת איש - האם קטנה ממאנת רק באירוסין או אף בנישואין.
ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק - האם צריכה גט. בשיעור קידושין - אם בדינר או בפרוטה.
ואעפ"כ לא נמנעו לישא זה מזה - ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר האמת והשלום אהבו.
9. בהמשך הברייתא, לר' שמעון - נמנעו מהאסורות בודאי ולא נמנעו מהאסורות בספק. מי הם האסורות בספק?
לה"א - כגון 'לנה עמו' שספק אם בא עליה לקידושין.
והוכיחו שב"ש עשו כדבריהם, ונמנעו מלשאת הצרה עצמה. [ואילו בניהם אינן ממזרין] ונדחה - כשם ש'ודאי' הוא איסור, אף 'ספק' אשת איש איסור.
למסקנא - אף בספק נזהרו. והתירו 'סתם' נשים שלא הודיעו לפרוש מהן. לכן כל הברייתא כר"ש ו'אהבה וריעות' זה הטעם להיתר 'סתם' נשים.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)